

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Рекреаційні та захисні насадження територіальних громад»
другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю
205 «Лісове господарство»,
освітня програма «Лісове господарство»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 3 кредити ECTS: лекції – 14 годин, практичні заняття – 30 годин, самостійна робота – 46 годин.

Викладач курсу – Гладун Григорій Борисович, доктор с.-г.н., професор кафедри деревооброблювальних технологій та системотехніки лісового комплексу (<http://khntusg.com.ua/staff/gladun-grigorij-borisovich>)

Опис курсу

Пререквізити– базові знання з дисциплін: лісознавство, лісова меліорація

Мета курсу – закріплення знань щодо лісогосподарських способів формування здорових, господарсько-цінних, естетично привабливих та комфортних для відпочинку та оздоровлення лісових насаджень в умовах антропогенного навантаження. Водночас, ліси територіальних громад виконують важливі захисні функції, насамперед санітарно-гігієнічні та створюють комфортні умови для проживання населення.

Завдання курсу – висвітлення питань, які стосуються теоретичних основ морфології лісу, диференціації та природного зрідження, впливу кліматичних факторів на ріст і розвиток лісових насаджень, типологію лісу, природне відновлення лісостанів, різних систем і способів рубок головного користування та їх технологічних особливостей, способів сприяння природному поновленню лісів, біологічних основ і технологій рубок догляду за лісом, рубок формування й оздоровлення лісів, підвищення продуктивності та якості лісів лісівницькими способами, ведення господарства в приміських лісах рекреаційного призначення.

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати: сучасне значення лісів для довкілля та людської спільноти, світові тенденції розвитку рекреаційного лісівництва; основні положення лісового законодавства та офіційні нормативні документи, що регламентують порядок ведення лісового господарства; види лісових користувань, поділ лісів на категорії та особливості ведення господарства в лісах різних категорій і лісорослинних зон; класифікацію рубок формування та оздоровлення лісів; техніку і технологію переформування чистих одновікових насаджень у змішані різновікові; класифікацію санітарних рубок та критерії для призначення деревостанів до санітарної рубки; класифікації лісових та лісопаркових ландшафтів; організаційні основи рубок у лісах України;

уміти: обґрунтувати й призначити способи очищення місць рубок та заходи щодо сприяння природному поновленню лісу після рубки; установити потребу насаджень в рубках догляду, закласти пробну площу під освітлення та прочищення, відвести ділянку під проріджування та прохідну рубку, оформити необхідну документацію; організувати роботи з проведення рубок догляду, рубок переформування, санітарних, лісовідновних, реконструктивних та ландшафтних рубок; організувати роботи з формування узлісся, ландшафтів закритого, напіввідкритого та відкритого простору; здійснити освідчення місць рубок із складанням акта; запроєктувати рекреаційний маршрут; розробити заходи щодо підвищення стійкості лісопаркових ландшафтів до рекреаційного впливу.

Компетентність: здатність до участі в розробці проєктів об'єктів рекреаційного та захисного призначення з урахуванням заданих технологічних і економічних параметрів із використанням нових технологій.

Результати навчання: студенти опановують здатність застосовувати різні наукові методи для розроблення і реалізації проектів та інженерних рішень за заданими вимогами; здатність застосовувати та адаптувати принципи планування та створення лісоаграрних, рекреаційних та захисних ландшафтів відповідно до умов зовнішнього середовища.

Структура курсу

1. Вступ. Сучасне значення лісів територіальних громад
2. Диференціація та зрідження дерев у лісі
3. Екологічні фактори в житті лісу
4. Антропогенний вплив на ліси
5. Лісівничі методи регулювання стійкості, продуктивності та естетичної привабливості насаджень
6. Заходи сприяння природному поновленню лісу
7. Значення та властивості рекреаційних лісів
8. Особливості рубок догляду в лісах різних категорій, лісорослинних зон, складу та будови
9. Лісові ландшафти, їх естетичні та гігієнічні властивості. Класифікація лісопаркових ландшафтів
10. Особливості ландшафтних рубок у лісостанах різного породного складу
11. Догляд за узліссям. Інші види рубок у лісопарках
12. Рекреаційний вплив на ліс. Стадії рекреаційної дигресії лісу.
13. Основи сортового насінництва лісових деревних видів

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання - оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1 – 35 % семестрової оцінки; модуль 2 - 35% семестрової оцінки; екзамен - 30% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка.
URL: <http://korolenko.kharkov.com>
Наукова бібліотека ХНТУСГ ім. П. Василенка. URL: <https://library.khntusg.com.ua>